

el cimall pintat de Sant Joan i Sant Pau (1). Hom la troba també a l'església Nord de Bauit (2) i a algunes esglésies de Síria, com la de Dauirad (segle vè) i la de Zebet (313) (3).

El fons és ornat amb un motiu imbricat, i limitat, quant a la seva part inferior, per una franja horitzontal plena de color mangra, la qual devia anar d'un cap a l'altre de la superfície esfèrica.

Més avall, damunt un fons de cortinatges, hom veu homes vestits amb la túnica curta amb mànegues amples, cenyida a la cintura, que és el vestit de la gent d'humil condició, servidors, esclaus de baixa categoria; porten perxes grosseres damunt el muscle esquerre i sembla que passin a través d'un recinte de muralles. En un costat s'entreveu un nimbe cruciforme (fig. 231). Més avall es veu la part baixa del cos de diverses figures humanes (fig. 232).

El tema és massa imprecís perquè hom pugui arriscar-se a provar de donar-ne una interpretació iconogràfica.

Els temes iconogràfics i les formes decoratives emprades en les pintures d'Egara ens condueixen vers el Sud-Est de la Mediterrània, com també les formes arquitectòniques, i a una data del segle viè.

Per a resumir, ens trobem en presència de pintures influïdes de l'Orient, i probablement de l'Egipte, que ornem els absis d'un baptisteri i d'una basílica (construïts probablement a la primera meitat del segle viè), i que presenten caràcters d'acord amb les obres d'aquest mateix segle. Aquestes pintures ofereixen l'exemple més antic de pintura cristiana de l'Occident, fora d'Itàlia, i presenten un tipus iconogràfic anterior a les composicions pictòriques dels absis de Bauit, on les representacions de la gent jove de Jerusalem que assistí a la visió d'Ezequiel, són substituïdes per grups dels apòstols presidits per la Verge. — J. P. i C.

Fig. 232. — Basílica de Sta. Maria, de Terrassa: Detall de les pintures de l'absis

Carreus treballats en ziga-zaga a Sant Cugat del Vallès

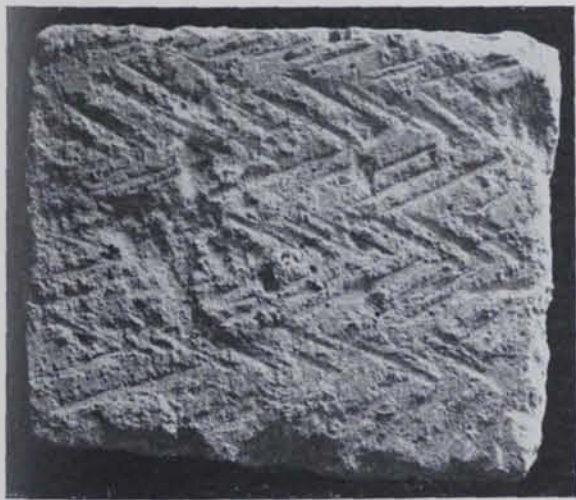

Fig. 233.

Carreu treballat en ziga-zaga, de Sant Cugat del Vallès

En verificar-se els treballs de refonamentació del claustre de Sant Cugat del Vallès foren descoberts uns quants carreus, els paraments dels quals són tallats en ziga-zaga. Per llur situació en els fonaments els carreus procedeixen d'una obra anterior al claustre construït cap a les darreries del segle xiiè. Aquesta forma de treball no és coneguda en la nostra arquitectura romànica del segle xiiè ni a la del segle xiè en què la pedra gairebé mai és tallada, sinó trencada per un instrument de percussió.

Arribaríem, doncs, a la conclusió que es tracta d'una obra pre-romànica, anterior per tant al segle xè.

(1) WILPERT, J.: *Die römischen Mosaiken und Malereien der kirchlichen Bauten vom IV bis XIII. Jahrhundert*, vol. I, pàg. 129.

(2) CARROL, F., i LECLERCQ, H.: *Dictionnaire d'archéologie chrétienne et de liturgie*, mot Bauit.

(3) BUTLER, H. C., i SMITH, E. B.: *Early churches in Syria*, pàgs. 232 i 313.

La mateixa opinió sostenen els arqueòlegs francesos. Viollet-le-Duc diu que aquestes talles en ziga-zaga fetes amb el tallant, eina heretada dels romans, apareixen en els temps merovingis i perduren fins tard a les terres que conserven les tradicions germàniques (1). Enlart (2) diu que

Figs. 234 i 235. — Carreus treballats en ziga-zaga, de San Cugat del Vallès

el sistema de treballat en ziga-zaga apareix a l'època merovingia sobre sarcòfags i sobre certs murs en aparell petit (substruccions de les catedrals de Chalons-sur-Saone i de Têrouanne). Persisteix fins durant el segle XIIIe a la regió germànica (parts antigues de la catedral d'Estrasburg; església de Rosheim). Se'l troba també a Provença. — J. P. i C.

Sivella visigòtica d'Empúries

A Empúries, no lluny de l'església cristiana, fou trobat el tros de sivella que publiquem (figura 236). La sivella fou trobada entre la terra i per tant la sepultura que contenia el cadàver havia estat destruïda. Aquestes sivelles pertanyien al cinturó del qual penjaven les armes i els

Fig. 236. — Sivella visigòtica trobada a Empúries

Fot. Gandia

objectes necessaris de la vida. Sivelles semblants es troben en les tombes de les dones, en general sobre el pit.

Barrière de Flavy (3), que excavà un gran nombre de sepultures visigòtiques, assenyala el fet de trobar-se sivelles anàlogues en les terres de la Gàl·lia ocupades en el segle V^e pels visigots, entre el Roine i la Loire.

La part de sivella emporitana descoberta que, sembla, s'unia amb l'altra part corresponent per medi d'un ganxo situat en la part central del gran cercle que la orna, correspon al grup segon de la classificació que Barrière de Flavy estableix dels sistemes d'unió.

(1) VIOLLET LE-DUC: *Dictionnaire raisonné de l'Architecture française*, Paris, 1915, mot *Taille*.

(2) ENLART, C.: *Manuel d'Architecture française. I Architecture religieuse*, Paris, 1919, pàg. 13.

(3) BARRIÈRE DE FLAVY: *Les Arts industriels des peuples barbares de la Gaule du Ve au VIIIe siècles*, 2 vols., Paris, 1901.